

kinder ombudsman

het beste besluit:
geef kinderen invloed

Retouradres: Postbus 93122, 2509 AC Den Haag

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Leden van de vaste Kamercommissie VWS
Per email verzonden aan: cie.vws@tweedekamer.nl

Betreft: Input tbv het schriftelijke overleg d.d. 26 juni 2024 over het wetsvoorstel Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg

Geachte Kamerleden,

U heeft mij verzocht te reflecteren op het wetsvoorstel verbetering beschikbaarheid jeugdzorg met als specifiek aandachtspunt of kinderrechten in dit voorstel voldoende betrokken en geborgd zijn. Het wetsvoorstel beoogt een verbetering te bewerkstelligen voor de kinderen die nu te vaak geen gespecialiseerde zorg krijgen of hier heel lang op moeten wachten.

In het kort

Dat het nodig is in te grijpen in het stelsel kan ik volgen en steun ik. Ik verwacht dat er met de inwerkingtreding van deze wet voor de meeste kinderen die gespecialiseerde jeugdzorg nodig hebben en waar deze wet op ziet, een verbetering zal optreden ten opzichte van de huidige situatie. Tegelijkertijd zie ik met de inwerkingtreding van deze wet risico's voor twee groepen kinderen. De kinderen waar de wet op toeziet die nu al in zorg zijn en voor de kinderen waar deze wet niet op toe ziet en die een vorm van 'gewone' jeugdhulp nodig hebben. Gekeken moet worden hoe de eventuele negatieve gevolgen voor deze groepen kinderen kunnen worden uitgesloten. Een ander aspect dat ik wil benadrukken betreft participatie. Want hoewel het belang van participatie in het voorstel wordt weergegeven, gebeurt dit te vrijblijvend. In mijn visie kan dit nadrukkelijker als een verplichting worden opgenomen. Ook voor de uitwerking van overige uit te werken maatregelen op grond van deze (en andere) wetten en beleid. Ook vraag ik aandacht voor het risico van diffuse verantwoordelijkheden die kunnen ontstaan wanneer bijvoorbeeld onderwijs- en jeugdregio's niet samenvallen. Tot slot adviseer ik expliciet een kinderrechtoets uit te voeren op de aanvullende regelgeving en beleid die nog ontwikkeld moeten worden, zowel door het Rijk als regionaal.

Inleiding

Ik hecht eraan vooraf te benoemen dat het wetsvoorstel en de Memorie van Toelichting zeer omvangrijk zijn en onderdeel uitmaken van een grotere agenda. Dit maakt het gecompliceerd om goed in te kunnen schatten of de wet in de praktijk gaat doen wat beoogd wordt en daadwerkelijk tot verbetering zal leiden voor de kinderen die jeugdzorg nodig hebben en/of er onbedoelde negatieve gevolgen zijn.

Ik zal mij in deze brief beperken tot de impact op kinderrechten, zoals u ook verzocht heeft. Mogelijk zal ik - al dan niet samen met mijn collega Nationale ombudsman Reinier van Zutphen - ten behoeve van het plenaire debat met een aanvullende inhoudelijke reactie komen.

Pagina 1/4

Datum

21 juni 2024

Onderwerp

Wetsvoorstel verbetering
beschikbaarheid jeugdzorg

Ons nummer

2007876

Uw brief

-

Uw kenmerk

2024Z09705/2024D22909

Contactpersoon

Coby van der Kooi
T 070 850 69 55

Kinderombudsman

Bezuidenhoutseweg 151
2594 AG Den Haag

Postbus 93122
2509 AC Den Haag

T 070 356 35 63
info@kinderombudsman.nl
www.kinderombudsman.nl

*De Kinderombudsman
is onderdeel van de
Nationale ombudsman*

Waar hebben kinderen recht op

Ik begin mijn reflectie met te benoemen waar álle kinderen recht op hebben als het aankomt op zorg. Kinderen hebben recht op passende zorg, van goede kwaliteit, die beschikbaar en toegankelijk is. Kinderen mogen hierbij niet ongelijk behandeld worden. Zo mag het dus niet uitmaken waar het kind woont. Als er besluiten worden genomen, moet het ontwikkelingsbelang van het kind onderzocht worden en als eerste overweging voorop staan op de manier zoals het Kinderrechtencomité dit voorschrijft.¹ Hierbij wordt altijd de visie van het kind meegewogen en passend gewicht aan toegekend.

Pagina 2/4

Ons nummer

2007876

Doel wetsvoorstel

Met het wetsvoorstel wordt invulling gegeven aan de verschillende in de hervormingsagenda jeugd gemaakte afspraken die zijn gericht op het bevorderen van de beschikbaarheid van specialistische jeugdzorg. Dit vanuit de ambitie om te bevorderen dat de meest kwetsbare jeugdigen en gezinnen kunnen worden voorzien van passende hulp, met de juiste deskundigheid, op de juiste tijd en op de juiste plek.

Ik kan mij vinden in deze ambitie. Veel te vaak ontvang ik klachten, vragen en signalen dat kinderen lang moeten wachten op de juiste hulp of helemaal geen hulp krijgen. Dat ze van hulpverlener moeten wisselen omdat contracten aflopen of zorg 'ineens' anders georganiseerd wordt. Kinderen, zo blijkt, hebben last van het stelsel dat eigenlijk dienend zou moeten zijn aan hún belang. Dat het nodig is om in te grijpen in het stelsel kan ik dan ook volgen en steun ik.

Groepen kinderen die mogelijk extra of anders geraakt worden door dit wetsvoorstel

Hoewel ik, zoals opgemerkt, de uitwerking van de wet in de praktijk niet goed kan overzien en voorspellen, verwacht ik wel dat er voor de kinderen die de jeugdzorg nodig hebben en waar deze wet op ziet, een verbetering zal optreden ten opzichte van de huidige situatie. Ik verwacht verbeteringen ten aanzien van de beschikbaarheid, toegankelijkheid, kwaliteit en continuïteit. Zeker op de langere termijn. Tegelijkertijd zie ik met de inwerkingtreding van deze wet risico's voor een andere groepen kinderen, namelijk (1) de kinderen die een (lichtere) vorm van 'gewone' jeugdhulp nodig hebben - waar deze wet niet op ziet - én (2) kinderen die nu al in zorg zijn.

Ik heb zorgen over het effect van deze wet op (1) *kinderen die 'gewone' jeugdhulp nodig hebben*. Ook deze kinderen hebben recht op zorg en ook hun belang moet worden onderzocht en meegewogen bij de totstandkoming van dit wetsvoorstel. Wat gaat het effect zijn op hen? Dit wetsvoorstel werkt in mijn optiek alleen als andere vormen van jeugdhulp die niet onder deze wet vallen en waar beschikbaarheid niet kan worden afgedwongen, voldoende beschikbaar en toegankelijk blijven. Want als het volledige pallet van hulp en zorg niet beschikbaar is, kan dit een aanzuigende werking hebben naar zwaardere vormen van zorg. Het risico bestaat dat andere -lichtere- vormen van zorg niet worden ingezet (of verdwijnen), omdat er gekozen wordt voor wat beschikbaar is in plaats van

---

¹ General Comment nr. 14, uitgewerkt door de Kinderombudsman in Het beste besluit voor het kind.

voor wat er nodig is. Gekeken moet worden hoe eventuele negatieve gevolgen voor deze groep kinderen kunnen worden uitgesloten.

Pagina 3/4

Dan is er nog een groep kinderen die geraakt kan worden door dit voorstel en dat zijn de (2) *kinderen die nu al in zorg zijn*. Voor hen geldt een overgangsregeling van een aantal jaren. De ervaring leert echter dat als contracten aflopen of voorzien wordt dat geen nieuw contract wordt afgesloten, jeugdhulpaanbieders versneld in de problemen komen. Met als consequentie dat zorg wordt uitgekleeft en verschaald, er wordt afgebouwd en medewerkers vertrekken. De mogelijk negatieve impact van dit wetsvoorstel op deze groep kinderen moet óók worden meegewogen. Ook voor deze groep geldt dat gekeken moet worden hoe eventuele negatieve gevolgen voor deze groep kunnen worden uitgesloten.

Ons nummer

2007876

Participatie kinderen en jongeren

Eerder adviseerde ik het recht op participatie van kinderen en jongeren bij het opstellen van de regiovisie, minder vrijblijvend te maken. In de MvT staat nu dat voor de totstandkoming van de regiovisie "*... het wenselijk is dat gemeenten in een regio afstemming zoeken met de relevante partijen in het veld. Hierbij kan allereerst worden gedacht aan nadere afstemming met jeugdigen en ouders/verzorgers. Het is van belang dat de doelgroep van de jeugdzorg vanaf de start en bij de verschillende fases van het proces tot vaststelling van de regiovisie goed worden betrokken. Dit kan bijvoorbeeld door hen een adviserende rol te geven. Ook heeft het de voorkeur dat de regiovisie periodiek geëvalueerd wordt samen met jeugdigen en ouders/verzorgers.*"

Hoewel hier het belang van participatie wordt weergegeven, blijft het te vrijblijvend. In mijn visie kan dit nadrukkelijker als een verplichting worden opgenomen. Dit geldt overigens voor de uitwerking van alle maatregelen op grond van deze (en andere) wetten en beleid.

'Strijd' tussen regio's

Ons land is inmiddels een lappendeken van regio's en samenwerkingsverbanden. Zo hebben we onderwijsregio's, veiligheidsregio's, bovenregionale samenwerkingsverbanden en straks ook jeugdregio's. Ik vraag mij af of dit straks – nog meer dan nu – zal leiden tot diffuse verantwoordelijkheden. Denk bijvoorbeeld aan de situatie dat een kind onderwijs gebruikt dat in een andere onderwijsregio ligt dan de jeugdregio. Als er meerdere regio's een deel van de verantwoordelijkheid dragen voor een kind, kan het tot gevolg hebben dat niemand zijn verantwoordelijkheid neemt en naar elkaar wordt gewezen. Hierdoor kunnen zowel het recht op zorg als het recht op onderwijs onder druk komen te staan.

Kinderrechtentoets

Tot slot, in navolging op dit wetsvoorstel zal er nog veel aanvullende regelgeving en beleid ontwikkeld moeten worden, zowel door het Rijk als regionaal. Ik adviseer hierop steeds expliciet een kinderrechtentoets uit te voeren. Door middel van een kinderrechtentoets kan de impact op kinderrechten in kaart worden gebracht met als doel de van toepassing zijnde kinderrechten goed te borgen en waar mogelijk te versterken. Een dergelijke toets is in lijn met de aanbevelingen die het VN-

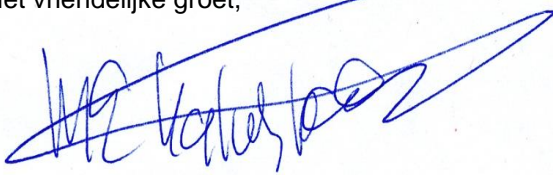
Kinderrechtencomité aan Nederland heeft gedaan. De Kinderombudsman werkt momenteel aan een instrument waarmee een dergelijke toets kan worden verricht.

Pagina 4/4

Ons nummer
2007876

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien er vragen zijn kan natuurlijk contact worden opgenomen.

Met vriendelijke groet,

Margrite Kalverboer
Kinderombudsvrouw

Een afschrift van deze brief sturen wij naar de staatssecretaris voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport